

ΚΟΣΜΗΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
THE DECORATIVE
ARTS COLLECTION
OF THE DODECANESE

ΡΟΔΟΣ / RHODES

ΚΟΣΜΗΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
THE DECORATIVE
ARTS COLLECTION
OF THE DODECANESE

ΡΟΔΟΣ / RHODES

ΚΕΙΜΕΝΑ: ΓΙΩΤΑ ΨΑΡΡΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΝΩΣ - OFFICE COM.
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΒΙΒΛΙΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ Α.Ε.Π.Ε.

TEXT: YOTA PSARRI
GENERAL SUPERVISION: PUBLICATIONS DEPARTMENT
DESIGN & LAYOUT: ZARIFOPOULOS MINOS - OFFICE COM.
PRINT: BIBLIOSYNERGATIKI S.A.

The Decorative Arts Collection was founded in 1966 by the Archaeological Service of the Dodecanese. The majority of the objects that formed the nucleus of the Collection were assembled at the time of the Italian occupation of the islands by the ethnographer Marica Montessanto. They were originally put on display by the Italians in the Ethnographic Museum of the Dodecanese, which was then housed in the Villaragut Ottoman mansion in Ippoton Street.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ INFORMATION

T: 22413 65200

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - HELLENIC REPUBLIC
Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού
Ministry of Culture & Tourism

2011 © ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
2011 © ARCHAEOLOGICAL RECEIPTS FUND
www.tap.gr

Χρηματοδότηση έκδοσης: ΟΠΑΠ Α.Ε.
Edition sponsored by ΟΠΑΠ S.A.

115 KSR

www.visitgreece.gr

Η Κοσμητική Συλλογή ιδρύθηκε το 1966 από την Αρχαιολογική Υπηρεσία Δωδεκανήσου. Η πλειονότητα των αντικειμένων που αποτέλεσε τον πυρήνα της Συλλογής είχε συγκεντρωθεί στα χρόνια της Ιταλοκρατίας από τη λαογράφο Marica Montessanto. Η πρώτη έκθεση των αντικειμένων αυτών είχε γίνει από τους Ιταλούς στο Εθνογραφικό Μουσείο Δωδεκανήσου, που στεγαζόταν στο τουρκικό αρχοντικό Villaragut της οδού Ιπποτών.

Μετά την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου (1948), τα αντικείμενα της Συλλογής που είχαν ελληνική προέλευση διαχωρίστηκαν από τα υπόλοιπα και το 1964 ξεκίνησε η διαδικασία επανέκθεσής τους στο ιπποτικό κτίριο της Οπλοθήκης, στην πλατεία Αργυροκάστρου. Παράλληλα, η Συλλογή εμπλουτίστηκε με νέα αποκτήματα, όπως ξυλόγλυπτα αντικείμενα από τη Σύμη, λινδιακά πιάτα και δύο σπερβέρια, καθώς και με ενδυμασίες προερχόμενες από το δωδεκανησιακό αλλά και τον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο. Κατά τη διαδικασία επανέκθεσης των αντικειμένων της Συλλογής (1964-1966) δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην προβολή των εκθεμάτων πάνω στις λευκές επιφάνειες του εσωτερικού του κτιρίου. Κύρια επιδίωξη των διοργανωτών ήταν η παρουσίαση των αντικειμένων σε χαρούμενους χρωματικούς συνδυασμούς και η δημιουργία μιας ατμόσφαιρας ανάλογης με εκείνη που επικρατούσε στο εσωτερικό των σπιτιών της Δωδεκανήσου στα χρόνια της Τουρκοκρατίας (1522-1912). Για το λόγο αυτό η έκθεση των αντικειμένων δεν ακολούθησε τον αυστηρό διαχωρισμό τους σε κατηγορίες και είδη. Αντίθετα, καταβλήθηκε σημαντική προσπάθεια για τη συνολική παρουσίασή τους κάτω από το γνώρισμα της λαϊκής κοσμητικής ενότητας.

Στη σημερινή της μορφή η Κοσμητική Συλλογή περιλαμβάνει αντικείμενα που προέρχονται τόσο από την Εθνογραφική Συλλογή των Ιταλών και το Λαογραφικό Αρχείο Δωδεκανήσου, όσο και από δωρεές, ανασκαφές και κατασχέσεις της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας Δωδεκανήσου. Η Συλλογή, χωρίς να επιδιώκει την αναπαράσταση της ζωής των Δωδεκανησίων στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, αποτελεί σημαντική έκφραση της καλαισθησίας των κατοίκων των νησιών κατά τους νεότερους χρόνους.

Το σύνολο των αντικειμένων της Συλλογής καλύπτει ένα ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων των Δωδεκανησίων από το 16ο έως τις αρχές του 20ού αιώνα. Παραδοσιακές ενδυμασίες, κεντήματα, ξυλόγλυπτα, αντικείμενα μεταλλοτεχνίας και κεραμικής αποτελούν συνοπτικά το σύνολο των εκθεμάτων της.

Τα κεραμικά αντικείμενα που εκτίθενται στους χώρους της παρουσιάζουν σημαντική ποικιλία ως προς την προέλευσή τους. Ανάμεσά τους συναντάμε δείγματα της κεραμικής του Iznik (Νίκαιας) του 16ου-19ου αιώνα, γνωστής παλαιότερα με την ονομασία ροδιακή κεραμική, πιάτα από αρμένικα εργαστήρια της Κιουτάχειας, στάμνες με πλαστικό ανθρωπόμορφο ή τερατόμορφο διάκοσμο, τύπου Τσανάκ-Καλέ, δείγματα ντόπιας κεραμικής από χωριά της Ρόδου (κυρίως από το χωριό Κοσκινού) και κεραμικά ευρωπαϊκής προέλευσης του 19ου και 20ού αιώνα.

Αξιόλογο τμήμα της Συλλογής καταλαμβάνουν τα ξυλόγλυπτα αντικείμενα, που αντιπροσωπεύουν τη διακόσμηση των σπιτιών της Δωδεκανήσου. Πρόκειται για κασέλες με ξυλόγλυπτο και γραπτό διάκοσμο, ζωγραφιστούς κοσμητές «αμπαταρών» του 18ου αιώνα από την Πάτμο, δείγματα λαϊκής νεοκλασικής τεχνοτροπίας από τη Σύμη, όπως μουσάντρα, ξυλόγλυπτα ερμάρια, καθρέφτης, ράφι και εικονοστάσι του 19ου αιώνα, σουφάς από το χωριό Κοσκινού της Ρόδου, κούνια με ξυλόγλυπτο διάκοσμο, αργαλειός και ανέμη.

Σημαντική, τέλος, θέση ανάμεσα στα αντικείμενα της Συλλογής κατέχουν οι παραδοσιακές γυναικείες ενδυμασίες της Σύμης, της Αστυπάλαιας, της Έμπωνας Ρόδου, της Καρπάθου, της Νισύρου, της Τήλου και της Χάλκης.

After the annexation of the Dodecanese by Greece in 1948, the objects of Greek provenance in the Collection were separated from the rest and in 1964, they were put on display again, in the Hospitaller Armoury building in Argyrokastrou Square. At the same time, the Collection was enriched by new acquisitions, such as wood-carved items from Symi, Lindian plates and two *sperveria* (embroidered bed canopies), and also with folk costumes from the Dodecanese and elsewhere in Greece. In the new display (1964-1966) every effort was made to set the exhibits against the white interior surfaces of the building. The main objective of the organisers was to present the artefacts in cheerful colour combinations and to create an atmosphere similar to that found in the interior of houses in the Dodecanese at the time of the Ottoman occupation (1522-1912). Accordingly the order in which the objects were displayed did not follow a strict classification by category or style. On the contrary, an attempt was made to group them according to popular decorative schemes.

In its present form, the Decorative Arts Collection contains objects drawn both from the Ethnographic Collection of the Italians and the Folk Arts Archive of the Dodecanese, and from donations, excavations and confiscations by the Archaeological Service of the Dodecanese. Though it does not attempt to recreate the life of the inhabitants of the Dodecanese during the Ottoman period, the Collection is an important expression of the taste of the islanders in recent times.

The objects in the Collection cover a wide spectrum of activities in the Dodecanese from the 16th to the early 20th c. Folk costumes, embroideries, wood-carvings, metal artefacts and pottery form the content of the exhibition.

The ceramic objects on display in the rooms of the Collection come from a wide variety of places. Amongst them are to be found examples of Iznik (Nikaia) pottery dating from the 16th-19th c., which was earlier known as Rhodian pottery; plates from Armenian workshops at Kütahya; Çanak Kale pitchers with relief decoration of human figures or monsters; examples of local pottery from the villages of Rhodes (mainly from Koskinou); and pottery of European origins dating from the 19th and 20th c.

A notable part of the Collection consists of wood-carved objects, representative of the decoration of homes in the Dodecanese: chests with wood-carved and painted decoration, painted friezes from raised bedsteads of the 18th c. from Patmos, examples of popular neoclassical art from Symi, including a *mousandra* (raised bedstead front), wood-carved built-in cupboard, a mirror, a shelf and a 19th-c. icon-stand, a sofa from the village of Koskinou on Rhodes, a cradle with wood-carved decoration, a loom and a spinning-wheel.

Finally, an important place in the Collection is held by traditional women's costumes from Symi, Astypalaia, Embonas of Rhodes, Karpathos, Nisyros, Tilos and Chalki.

